

Stockholm den 1 februari 2021

R-2020/2468

Till Sveriges riksdag

Dnr 890-2020/21

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 17 december 2020 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Tidsgräns för häktning av barn.

Sammanfattning

Advokatsamfundet tillstyrker Justitiekottets förslag att, i enlighet med regeringens proposition, begränsa den tillåtna häktningstiden för barn och ungdom upp till 18 års ålder till tre månader, men ifrågasätter förutsättningarna för att överskrida denna tidsgräns. Advokatsamfundet avstyrker Justitiekottets förslag om obegränsade häktningstider för vuxna.

Synpunkter

Advokatsamfundet ställer sig frågande till Justitiekottets nytillkomna bedömning att inte föreslå någon tidsbegränsning alls för häktning av vuxna.

Mot bakgrund av att Justitiekottet tidigare har föreslagit en tidsgräns på nio månader i stället för de sex månader som regeringen föreslog i prop. 2019/20:129 – ett förslag som möttes av omfattande remisskritik – framstår det nya förslaget som märkligt. Advokatsamfundet hänvisar här till de synpunkter som framförts i tidigare remissyttranden i fråga om häktningstider.¹

I stället för att anpassa sig till kritiken så tar Justitiekottet ett steg i motsatt riktning. Kritiken har knappast kunnat uppfattas som att obegränsade tidsfrister utgör ett bättre alternativ än en frist om nio månader. Att så skulle vara fallet anser inte heller Advokatsamfundet.

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 21 augusti 2020 över Justitiekottets promemoria Förlängning av föreslagna tidsgränser för häktning samt remissyttrande den 29 november 2016 över betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52).

Advokatsamfundet avstyrker således Justitiekottets förslag avseende obegränsade häktningstider för vuxna och tillstyrker i stället bifall till den häktningsfrist om högst sex månader som regeringen i prop. 2019/20:129 föreslagit avseende denna kategori.

Justitiekottet önskar enligt sin remisskrivelse även remissinstansernas bedömning av i vilken utsträckning lagförslaget ökar incitamenten för äldre kriminella att utnyttja och förmå personer som är under 18 år att begå eller ta på sig skulden för allvarliga brott.

Advokatsamfundet har i sitt redan nämnda remissyttrande den 21 augusti 2020 uttalat att risken för detta är uppenbar, om skillnaden i häktningstider mellan misstänkta över respektive under 18 år tillåts bli alltför stor. Advokatsamfundet vidhåller den bedömningen.

Avslutningsvis förutspår utredningen (s. 10, sista stycket) att antalet svårutredda brott där det kan vara nödvändigt med långa häktningstider kommer att öka. Advokatsamfundet, som inte för egen del finner att det finns underlag för ett sådant antagande, vill i det sammanhanget framhålla att de ändringar i kamerabevakningslagen (2018:1200) som trädde i kraft den 1 augusti 2020 tvärtom kan förväntas underlätta framtida utredningar av grov brottslighet.

Advokatsamfundet vill också upprepa vad samfundet i tidigare remissyttranden har framfört beträffande begreppet ”svårutredda brott”. Den helt dominerande orsaken till långa utredningstider är resursbrister hos Nationellt forensiskt centrum (NFC). Detsamma kan sägas om polismyndigheternas egna forensiska avdelningar på främst IT-sidan. För Advokatsamfundet framstår det som uppenbart att utredningstiderna skulle kunna förkortas avsevärt om NFC och polismyndigheterna tillfördes resurser för betydande forensisk personalförstärkning.

Avslutningsvis vill Advokatsamfundet även framhålla risken för att ventilen ”synnerliga skäl” för att överskrida tidsgränsen om tre månader för häktning av barn är alltför vid, oprecis och svårtillämplig. Bedömningen om att det misstänkta brottet skulle anses vara särskilt svårutrett utifrån anknytningar till ”organiserad eller gängrelaterad brottslighet” är alltför oklar, långtgående och riskerar leda till praktiska tillämpningsproblem och försämrade rättssäkerhet för den enskilde.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander